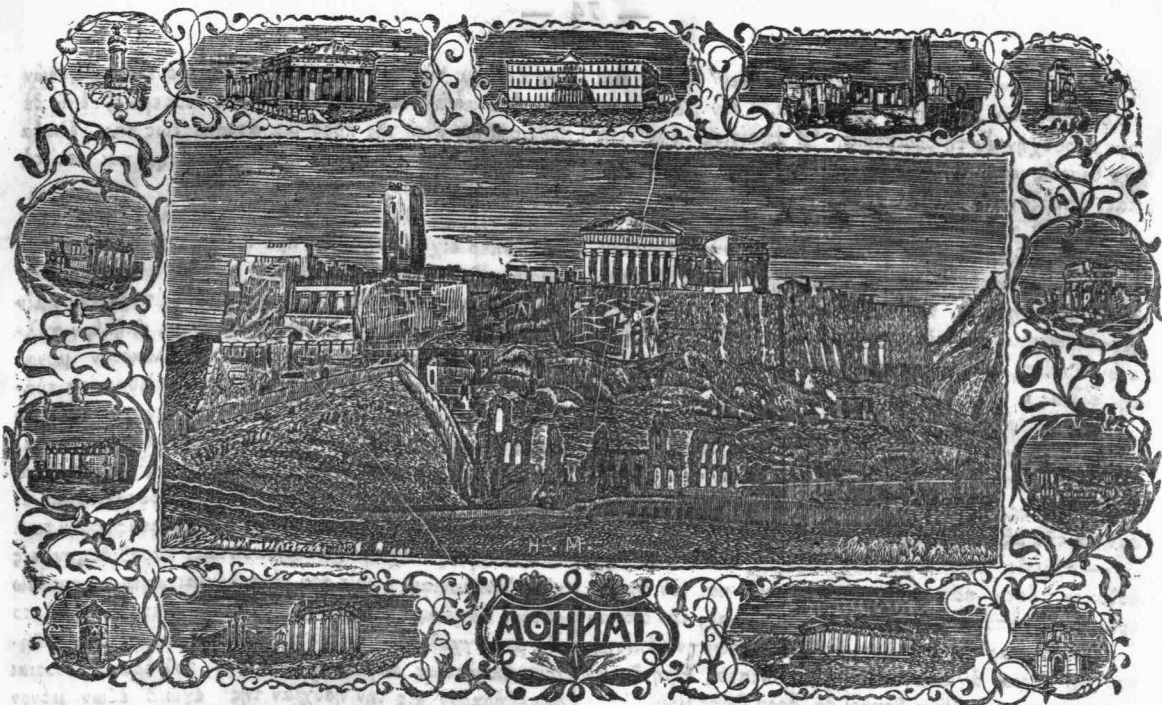

Π Ε Ρ Τ Ε Ρ Η Η ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

Φυλλάδ. 100.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Τόμος. Ε'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 4 ΣΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1851.

Η ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΟΣ ΜΗΤΗΡ.

ΗΘΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Υπό Γ. Γ.

Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ

Υπό Π. Β.

—ο—

(Συνέχ. ἴδε φυλλάδ. 99.)

«Δὲν σὰς εἶμαι ποσῶς ξένος, εἶπεν ὁ συνοδοιπόρος τῆς Κλημεντίνης, ἐπειδὴ, θὰ περεργάσθητε βεβαίως τὴν συμπάθειαν, τὴν ὁποίαν μ' ἐνεπνεύσατε. Πλὴν ὀφείλω νὰ δικαιολογηθῶ· δὲν δύναμαι νὰ ἦμαι ἄξιός τῆς ἐμπιστοσύνης σας, εἰμὶ διὰ τῆς ὑμετέρας, καὶ ἐλπίζω ν' ἀποκτήσω δικαιώματα εἰς τὴν φιλίαν σας, διὰ τῆς ἐλευθεριότητός μου, ἐὰν συναινέσητε νὰ συνδιαλεχθῶμεν ἐπὶ τινὰς ὥρας.»

Ἡ Κλημεντῖνα ἐξέφρασεν αὐτῷ ἄνευ ὑποκρίσεως τὴν εὐχαρίστησιν, ἣν εἶχε νὰ τὸν ἐπαναίδῃ, καὶ τὴν γλυκεῖαν ἀνάμνησιν, ἣν διετῆρει τῆς πρὸς αὐτὴν περιποιήσεώς του, διαρκούσης τῆς ὁδοπορίας. Δὲν ἐδυσκο-

λεύθη μάλιστα καθόλου νὰ ὁμολογήσῃ τὴν διάθεσίν τῆς τοῦ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν ἐλευθέραν καὶ εἰλικρινῇ φιλίαν ἐνὸς συμπατριώτου, οἷος ἦν αὐτός. «Ἡ εὐνοιά σας προσέθηκεν ἐκείνη. μοι εἶναι ἐτι μᾶλλον ἀγαπητὴ ἥδη, ὅτε αἱ περιστάσεις καταπείγουνι περισσότερον παράποτε νὰ προστρέξω εἰς τὰς συμβουλὰς ἐνὸς φίλου.»

Ἐπομένως, ζητήσασα νὰ πῶσι τὸ τέτ, ὠμίλησεν αὐτῷ κατ' ἀρχὰς περὶ ἀδιαφόρων πραγμάτων· ἔπειτα τῷ ἀπεύθυνε συνεσταλμένως πῶς ἐρώτησιν περὶ ἀντικειμένων οὐσιωδεστέρων, ἀμφιδάλλουσα, ὅτι ἤθελεν τῇ ἀποκαλύψει ταῦτα, καὶ ἰδίως περὶ τῆς αἰτίας τῆς λύπης του. «Βύχαρίστως θέλω σὰς δηλώσει ἅπαντας εἶπεν· ἐπίτηδες μάλιστα ἤλθον πρὸς ὑμᾶς ἐπὶ σκοπῷ νὰ μὴ σὰς κρύψω τίποτε. Ἡ ἐμπιστοσύνη μου δὲν θέλει φανῇ ὑμῖν πάντῃ ἀνωφελὴς, καθότι ἡ καρδιά μου ζητεῖ εὐαίσθητον καρδίαν, ἐπιθυμοῦσαν νὰ συμμερισθῇ τὰ βάσανα, τὰ ὁποῖα μόνῃ δὲν δύναται πλέον νὰ ὑποφέρῃ. Ἀμειβαία ἐμπιστοσύνη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἀμφοτέρους· αἱ συμβουλαὶ μου ἤθελον δυνηθῇ κατὰ τι νὰ ὠφελήσωσιν ὑμᾶς, καὶ τὸ συμφέρον σας θέλει βεβαίως ἀνακουφίσαι τὰ βάσανά μου.»

«Ἐγὼ εἶμι ὁ Κόμης τοῦ Β... Σάξεν. Συμῶν τι, τὸ ὁποῖον διαπαντὸς θέλει διαταράττει τὴν ἡσυχίαν μου, ἐγένετο ἡ αἰτία τῆς ἀγνώστου ἐκείνης ὁδοπορίας, εἰς

ἦν ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ συναπαντηθῶ μεθ' ὑμῶν, καὶ νὰ σᾶς γνωρίσω. Ἡ ἀξία σας, κυρία, δὲν μὲ διέφυγε τὴν προσοχὴν ἐν τῇ ὁδοπορίᾳ. Ἡ ἀπαίσιος ὁμοιότης τῆς θέσεώς μας, ἡ ἁρμονία τῶν λυπηρῶν αἰσθημάτων μας, ὑπῆρξαν δι' ἐμὲ ἰσχυρὸν ἐλπιόχρητον τοῦ νὰ λάβω συμπάθειαν πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ἦναι συγκεχωρημένον ἐνίοτε νὰ ὑπολαμβάνη τις φιλίαν πρόσφατον καὶ ταχεῖαν, ἔνεκα συμφέροντός τινος· μὴ ἀπατηθῇτε ὁμῶς ὑπὸ ταύτης προλήψεως, καὶ πιστεύσατέ μοι, ὅτι ἡ μεγαλύτερα προθυμία μου εἶναι νὰ συνδράμω μίαν ἀξιοσέβαστον κυρίαν, καὶ ν' ἀνακουφίσω τὴν καρδίαν μου διὰ τῆς φιλίας.»

Κρουνοῖν-δακρύων κατέρβρευσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ κόμητος, λέγοντος ταῦτα. Ἡ δὲ Κλημεντίνα, συγκινηθεῖσα ἐπίσης διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν καὶ σκληρότητα τοῦ θείου της, ἡσθάνθη ἐαυτὴν οὐχ ἥττον ἀνακουφισθεῖσαν ἐκ τῆς ἀξίας τοιοῦτου εὐγενοῦς ἀνδρός.

— Ὑμεῖς ἀπωλέσατε τὸν σύζυγον, εἶπεν ὁ Κόμης, σύζυγον, ὅστις σᾶς κατέστησεν εὐτυχῇ, καὶ τὸν ὁποῖον τρυφερώς ἠγαπάτε. Ἐσπερήθη καὶ ὑμῶν συμβίβας, τὴν ὁποίαν ἐλάτρευον, παρ' ἧς ἐνόμιζον, ὅτι ἀντεγαπώμην ἐπίσης, καὶ τὴν ὁποίαν ἀγαπῶ εἰσέτι τρυφερώτατα. Θρηνῶ τὴν στέρησίν της καὶ θέλω θρηνεῖ ἐφ' ὅρου ζωῆς μου.

«Πρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν νεᾶνις τις, ἡ κόμησσα τοῦ Α... ὥρατα ὡς ἄγγελος, ἐξῆλθε τοῦ μοναστηρίου, ἐνθα εἶχεν ἀνατραφεῖ παρὰ τινι θείᾳ, μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς αὐτῆς. Τὴν ἴδον πρώτην φοράν εἰς τὴν Μητρόπολιν γονυπετοῦσαν μετ' ἐνθέρμου εὐλαδείας ἐπὶ τῆς ἔδρας παρὰ τῷ βωμῷ· τοσοῦτον γλυκεῖα εἰκὼν θέλει μοὶ εἶδαι παρούσα διὰ πάντος. Ἐξ ἐκείνης τῆς ἡμέρας κατέβαλα πᾶσαν προσπάθειαν, καὶ ἔδραξα πᾶσαν εὐκαιρίαν διὰ νὰ συναντηθῶ μετ' αὐτῆς· διέτρεξα ἀπάσας τὰς δημοσίας συναθροίσεις, ἀπάσας τὰς συναναστροφάς, ἐσυχνασα ἰδίως μάλιστα εἰς τὴν συναναστροφὴν τῆς κομῆσσης Ρ..., ἥτις, καθὼς συγγενὴς (εἰ καὶ μεμακρυσμένη), συνῴδευε τὴν Ἐβρίκεταν εἰς τὸν μεγάλον κόσμον.

«Καθ' ἐκάστην, μ' ἤρσεκε καὶ μ' ἐθέλγειν ἐπὶ μάλλον· καθ' ἐκάστην προσεκτῶτο νέαν ἰσχὺν ἐν τῇ καρδίᾳ μου. Οἱ μεγάλοι καὶ μέλανες ὀφθαλμοὶ της ἐξέφραζον τὴν εὐαισθησίαν καὶ τὴν τελεῖαν γλυκύτητα τοῦ χαρακτήρος της. Κατὰ δυστυχίαν, ἦτο λιαν ἐπιδεκτικὴ νὰ δέχεται ἀπάσας τὰς ἐντυπώσεις καὶ μεγίστην εὐαισθησίαν. Πλὴν ὥρριλον νὰ φοβηθῶ χαρακτῆρα τοιοῦτον, ὅστις συνετέλει τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀκριβεστέρων μου ἐλπίδων. Τὸ εὐθὺ πνεῦμά της, ἡ ἀγαθότης τῆς ψυχῆς, τὸ πᾶν ἐν αὐτῇ ἦτον ἐν μεγίστῃ ἁρμονίᾳ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ, θελκτικωτάτου ὄντος, ὥστε ἡ ὑπαρξίς μου ἐξηρτάτο ἀπ' αὐτῆς.

«Ὁ τρόπος τοῦ ζῆν καὶ ἡ συμπεριφορὰ τῆς συγγενούς της μὲ δυστηρέστον ἄκρως, πλὴν τοιαύτην δυσπρόσκειαν ἀντὶ νὰ μ' ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὴν Ἐβρίκεταν, μ' ἐφερεν ἐξ ἐναντίας εἰς τὸ νὰ συλλάβω περισσότερον διὰ νὰ σώσω τὸ ἀξίεραστον καὶ ἀθῶον ἐκεῖνο πλάσμα ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὴν σκοπέλων.

«Κατ' ἀρχὰς ἐφάνη εὐγνώμων διὰ τὰς περιποιήσεις μου, παραμειλοῦσα πᾶν ὅ,τι περιεστοίχιζεν αὐτὴν, εἶχεν ὅλως προσηλωμένα τὰ αἰσθηματὰ της εἰς ἐμὲ. Ὁ ἔρως μου ἦτον ἀγνὸς καὶ εἰλικρινής· αὐτὴ δ' ἐπρωτίμω τὴν πρὸς με ἀφοσίωσιν, παρὰ τὰς χαμερπεῖς κολακείας, τὰς ὁποίας καθ' ἐκάστην ἤκουεν. Ἡ ἐλαφρῶς ἐξημμένη φαντασία της ἐκ τε τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν συναναστροφῶν τοῦ μοναστηρίου, συνήγαγε εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ

ἐρώτός μου τὴν πραγματοποίησιν τῶν οὐνευροπολήσεών της. Ἀνταπεκρίνετο ἐλευθέρως καὶ τρυφερῶς, ἐγὼ δὲ βέβαιος ὢν περὶ τῆς πρὸς με ἀφοσιώσεώς της, ἔλαβα εὐθὺς τὴν συναίνεσιν τῆς οἰκογενείας της, καὶ μετ' οὐ πολλοὺς ἔγινε ὁ εὐτυχὴς σύζυγος αὐτῆς.

«Συνεμορφώθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐντελῶς μὲ τὸ σκεδόν, ὅπερ εἶχον συλλάβει πρὸ πολλοῦ, ὥστε ἡ συμφωνία τῶν ἰδεῶν μας παρέσχε ἡμῖν μεγίστην εὐαρέστησιν. Ἡ ζωὴ μας ἡσυχος καὶ καθεστηκυῖα παρείχεν ἡμῖν τὴν εὐδαιμονίαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγάπης. Διήλθον πολλοὶ μῆνες εἰς τοιαύτην εὐχάριστον καὶ γλυκεῖαν μοναξίαν· αἱ ὥραι παρήρχοντο ταχύτατα, αἰσθήματα εὐάρεστα ἐνεψύχονον ἐκάστην τῶν στιγμῶν μας· τοῦτο ἔνεκα ὀλίγον ἐρροντιζομεν διὰ τοὺς σαρκασμοὺς τῶν ἀδιαφόρων, ἡ χαμερπῶν ἀνθρώπων, ὅσοι μὴ δυνάμενοι νὰ μᾶς ἐννοήσωσι, μᾶς ἀπῆλαντον τῆς δυσαρεσκείας, ἣν ἐδοκιμάζομεν τοῦ ν' ἀποφεύγωμεν τὴν συναναστροφὴν των.

«Ἀνόητος! ἔχαιρον ἀπερισκέπτως, παρεδιδόμην εἰς τὴν εὐδαιμονίαν, χωρὶς τοῦ νὰ φοβῶμαι μήπως κουράσω αὐτήν. Ταχέως κατενόησα, ὅτι ἡ Ἐβρίκετα ἐνεθυθίζετο εἰς μελαγχολικὴν ἐνόχλησιν. Αἱ ἐπιθυμίαι της ἀπῆλθον ἐκτάκτως περισπασμούς, αἱ τοῦ ἐρώτος θυσιαὶ δὲν ἐξήρχοντο εἰς τὴν ἡσυχίαν της· ἐγὼ δ' ἔζων μόνον διὰ νὰ τὴν ἀγαπῶ. Μόλις ἐπεθύμει τι, καὶ εὐθὺς ἐσπευδον νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν της· ὅθεν ἀπεφασίσαμεν ν' ἀφειθώμεν εἰς τὴν τύρβην τοῦ κόσμου· ἀνεζητήσαμεν ἀπάσας τὰς συναναστροφάς, εἰς τὰς ὁποίας συνηντήθημεν πρὸ τοῦ γάμου, καὶ ἐκεῖνας τὰς ἡδονὰς καὶ τέρψεις, αἵτινες ἀφίονουσι κενὴν τὴν καρδίαν, καὶ αἱ ὁποῖαι εἰσὶν ἀνεπαρκεῖς μάλιστα ν' ἀπασχολήσωσι καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐπιπολαίους κατὰ τὸ πνεῦμα. Ταχέως κατενόησα, ὅτι ἡ Ἐβρίκετα εἶχε διαθέσιν νὰ φλεγῇται ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοιοῦτων ματαιῶν διασκεδάσεων, ἐκείνη, ἥτις κατ' ἀρχὰς ἐδείκνυνεν ὅτι ἠθέλει νὰ ζήσῃ εὐτυχῆς ἐκ μόνου τοῦ αἰσθηματος. Πολὺ ταχέως ἐπίσης συνέλαβον τὴν λυπηρὰν ἰδέαν, ὅτι αἱ ὑπερβολικαὶ διασκεδάσεις εἶχον μεταβάλλει τὸν ἐρωτὰ της εἰς ψυχροτέραν φιλίαν· ἅπανα ἡ ζωηρότης τῶν πρώτων μηνῶν εἶχεν ἀποσβεσθῇ· ἐφαίνετο, εἰν' ἀληθές, ὅτι εἰσέτι μ' ἔτιμα ἐξ ὅλης καρδίας, ἦτον εἰσέτι ἡ καλῆτέρα φίλη μου, πλὴν τῇ ἦτον ἀδιάφορον, ἐὰν ἦλαθον μείνει ἡ ἀναχωρήσει ἀπὸ πλησίον της, ἐὰν εὐρισκώμεθα ὁμοῦ, ἡ χωριστά. Πώποτε δὲν συνέλαβον τὴν ἰδέαν νὰ παραπονεθῶ διὰ τὴν τοιαύτην μεταβολήν, καθότι ἐφοβοῦμην ν' ἀπαλλοτριώσω καρδίαν, τὴν ὁποῖαν ἤλπιζον ν' ἀνακτήσω διὰ τῆς τρυφερότητός μου. Ἡ ἰδιότης της ἐφαίνετο ἐνίοτε φλογόμενη, αἱ περιποιήσεις ἦσαν ζωηρότεραι καὶ ἡ φιλία της εἰλικρινεστέρα· πλὴν εἰς πάντα ταῦτα δὲν ὥρματο ὑπ' ἄλλου, ἢ νέας τινὸς ἐπιθυμίας, τὴν ὁποίαν ἐσπευδον νὰ ἐκπληρώσω, ἐπειδὴ εἰς ταύτην ὥφειλον μίαν τοῦλάχιστον στιγμὴν ἀπάτης. Μετὰ ἐν ἔτος ὁ Κύριος Ρ..., συνταγματοκρῆς ἐνὸς συντάγματος ἱππικοῦ, ἐνοικίασεν τὸν δεύτερον ὄροον τῆς οἰκίας, εἰς τὴν ὁποίαν κατώκουν. Τὸ ζωηρὸν καὶ εὐθὺ πνεῦμά του ἦτο προικισμένον διὰ μυρίων ἀρετῶν, διὰ τὸν λαμπρὸν χαρακτῆρά του ὑπελάμβανέ τις αὐτὸν Γάλλον, τοῦ ὁποίου εἶχε τὸ εὐθυμὸν καὶ χαρίεν, μεθ' ὧν συνεκερνάτο ἡ ἔξοχος κρίσις τοῦ Γερμανοῦ. Ἡ ἐρασίμια συναναστροφή του, ἡ πρὸς τὴν μουσικὴν κλίσις τοῦ ὑπῆρχεν ἄλλο πλεονέκτημα ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὡς ἐξ ὅλων τούτων, ἐν τάξει συνοικεῖσθαι μεθ' ἡμῶν, καὶ ἔγινε μάλιστα φίλος μας. Συχνάζων παρ' ἐμοί, μᾶς ἐσυνειθίσεν ἀνεπαισθήτως εἰς τὸν καθεστηκὸτα βίον, τὸν ὁποῖον ἠγάπα κατ' ἐξοχήν,

καὶ διὰ τῆς συναναστροφῆς του διήλθομεν πολλὰς χειμερινὰς ἐσπέρας εἰς γλυκεῖαν τινὰ καὶ ἡσυχον μονοτονίαν, ἀνευ ἀηδίας καὶ ἐνοχλήσεως. Τὸν ἡγάπησα μὲ ἀδελφικὴν καὶ εἰλικρινή φιλίαν. ἐνόμιζον, ὅτι ἔτρεφε πρὸς ἐμὲ τὰ αὐτὰ αἰσθήματα. Ἐχαιρον νὰ βλέπω τὴν Ἑβρίκέταν μου εὐτυχῇ, καὶ ἐνόμιζον περιττὸν ν' ἀναζητήσω τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀλλοθι. Ἐκολακεύομην, ὅτι ἐμελλε ν' ἀναζωπυρωθῇ ὁ πρὸς με ἔρωσ της, ἐνόμιζον μάλιστα, ὅτι τὸν ἔδλεπον ἀναγεννόμενον. Διὰ τὴν πρὸς τὸν ξένον φιλίαν της δὲν ὕπνωπτεύθην ποσῶς. Δὲν ἔδλεπον ἄλλα αἷτια, παρ' ὅσα εἶχον διεγείρει καὶ τὴν ἰδιὴν μου.

«Καὶ ὁμοῦ μικρά τις νῆξις ζηλοτυπίας, ἀχωρίστου εὐτῆς ὑπερβολικοῦ ἔρωτος, μ' ἔκαμιν ἄκοντα νὰ παρατηρήσω χαύνωσιν τινὰ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς της, ἔκφρασιν τινὰ τρυφερότητος εἰς τὰ ὄμματα της, ὅταν ἐξέπιπεν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ φίλου μας. Ἀνῆσυχος καὶ ἀσχημὴν, ὅταν ἐκεῖνος ἐδράδυνεν, ἐκαλύπτετο ἀπὸ αἰφνίδιον ἐρύθημα, ὅταν παρουσιάζετο καὶ ἐδείκνυνεν συστολὴν μεγαλητέραν τῆς ἐκ τῆς μετριοφροσύνης προερχομένης, ὁ σάκις ἐγκωμιάζε τὰ ἄσματα της, συνοδεύων αὐτὰ μὲ τὸν αὐλόν, ἢ ὁσάκις τῇ ἀπεύθυνε τὸν λόγον. Καθ' ἑκάστην μοι παρουσιάζετο περίστασις νὰ κάμω παρατήρησιν τινὰ τοῦ αὐτοῦ εἶδους, ἢ νὰ ἐπαναλάβω ὅσας εἶχον κάμει πρότερον.

«Διεγέρθησαν τότε εἰς τὴν ψυχὴν μου μυρία ὑποφῖαι καὶ μεγίστη ἀνησυχία. Ἐπροσπάθουν νὰ καταπολεμήσω τοὺς σκληροὺς τοὺτους ἐχθροὺς τῆς ἡσυχίας μου. πλὴν εἰς μάτην. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀνεκάλυπτον νέας ἐνδείξεις, καθ' ἑκάστην νέον τεκμήριον τῆς δυστυχίας μου.

«Μὴ θέλων δὲ νὰ λυπηθῶ τὴν Ἑβρίκεταν μου, ἀπεφάσισα νὰ διατηρήσω θεακόμενος τὰς θλίψεις μου, καθὼτι ἡλπίζον νὰ τὰς ἀνακουρίσω διὰ τῆς σιωπῆς.

«Ἡ ἄδικος ζηλοτοπία δύναται ν' ἀναζωπυρήσῃ εἰς αὐτὴν καρδίαν τὸν σπινθῆρα, ὅστις θέλει καταφλέξει αὐτὴν τοσούτῳ εὐκολώτερον, καθόσον τὸ αἶσθημα τοῦτο ὑπεκκαίει αὐτὸ τὸ πῦρ, τὸ ὅποιον ἐπιθυμεῖ τις νὰ σβύσῃ. Οὐδὲν ἰσχυρότερον εἰς τὸ νὰ διαταράξῃ τὴν οἰκτικὴν εἰρήνην, νὰ καταπικράνῃ τὴν γλυκυτέραν ὁμόνοιαν, καὶ νὰ διαβρῇξῃ τοὺς τρυφεροτέρους δεσμούς, παρὰ τὴν ζηλοτυπίαν τοῦ ἐνὸς τῶν σύζυγων, ἥτις περιορίζεται κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἄλλου. Ὅταν ἡ φυσιολογία καὶ αἱ πράξεις δὲν δεικνύουσιν, εἰμὴ τὴν αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν ἐνὸς φύλακος, τετυρλωμένου ἐκ τοῦ παθους, εὐτενὸς ἢ εὐαπάτητος φαντασία νομίζει, ὅτι βλέπει τι, ἐνθα ὁ ἀμερόληπτος δικαστὴς δὲν παρατηρεῖ τίποτε, ἡ γυνὴ ὅσον καὶ ἂν ᾖ ἐνάρητος, ὅσον ἀγνή καὶ ἂν ᾔθελεν εἶσθαι ἡ καρδία της, ἐνδέχεται τέλος πάντων νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὸ ἀμάρτημα, τὸ ὅποιον, ὡς πάθος κακῶς ὑπονοούμενον, ἤθελε τὴν κάμει νὰ τ' ἀποφύγῃ ὅπωςδῆποτε.

«Τοιαῦται σκέψεις πηγάζουσιν ἐκ τῆς ἀθλίας μου πείρας· τὰς ἔκαμα βιαίως καὶ ἡ ἀδυναμία μου μ' ἐπρόδωκεν. Ἐνόμισα ἐμαυτὸν ἱκανὸν νὰ κρύψω τὸ μυστικόν μου, νὰ καταπνίξω τὰ βάσανά μου, πλὴν ἡ θλίψις, ἥτις μὲ κατέτρυχε διηνεκῶς, κατέστη ἀκαταδάμαστος. Τὸ ὀλέθριον μυστικόν μου ἐξέφυγεν, ἐλύπησα, ἐξηυτέλισα τὴν Ἑβρίκεταν, καὶ κατέστην ἀθλιέστατος. Ἰδὼν πολλὰς καὶ καταπίπτωσι κρουνηδὸν τὰ δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της, τὰ ὅποια ἐπροσπάθει νὰ μοι κρύψῃ. Δὲν ἀπεκρίνετο εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου, δὲν ἀπελογεῖτο εἰς τὰς κατηγορίας, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην ἐγένετο σιωπηλὴ καὶ μελαγχολικὴ. Παρευρίσκετο σπα-

νιώτερον εἰς τὴν οἰκίαν, ὁσάκις ἤρχετο ὁ Συνταγματάρχης, ὅστις ἐπίσης ἐσύχναζε σπανιώτερον, ἂν καὶ ἡ συμπεριφορὰ του ποσῶς δὲν ἥλλαξεν οὐτε κατὰ τὴν ἐλαρότητα, οὐτε τὴν ἐλευθεριότητα.

«Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν σπουδαῖα ὑποθέσεις ἀπῆλθον διαπραγματεύσιν τινα μετὰ τοῦ Βασιλέως τῆς Πολωνίας, ὁ δὲ Πρωθυπουργὸς μ' ἔκρινε τοσούτῳ μᾶλλον κατάλληλον διὰ τοιαύτην ἀποστολὴν, καθόσω ἐκείσε εἶχον πολλοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους. Καὶ ὁμοῦ τὴν ἀπεδέχθην μετὰ μεγίστης δυσαρεσκείας. Ἐσωτερικόν τι προαίσθημα τῆς μελλούσης δυστυχίας μ' ἐφύχρανε διὰ τὴν τοιαύτην ἀπομάκρυσιν. Ἡ ἀμφιβολία πλανῶσά με, ἐνέπηξε τὸ ξίφος εἰς τὴν καρδίαν μου. Ἀλλ' ὁμοῦ δὲν ἠδυνήθην ν' ἀρνηθῶ τοιαύτην ἐπισήμον ἀποστολήν· κατ' ἀνάγκην ἀπεφάσισα, ἂν καὶ μὲ δυσαρεσκείαν, ν' ἀποχωρισθῶ τὴν Ἑβρίκεταν. Ἐφάη, ὅτι μ' ἀγαπᾷ, ὅτι εἶναι τεταραγμένη. Τὰ δάκρυά της κατέπιπτον ἐν σιωπῇ. Μ' ὑπεσχέθη πᾶν ὅτι ἡδύνατο νὰ μ' ἀρέσῃ. Ὁ τελευταῖος ἀποχωρισμός μας ὑπῆρξε τρυφερός καὶ κατανυκτικός, αἱ δὲ καρδίαι ἡμῶν ἐφαίνοντο νὰ συνεννοῶνται.

«Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐκφράσω πόσον ὑπέφερα ἀφίπων τὴν μόνην ἢν ἀγάπων, καὶ τῆς ὁποίας ἐροδοῦμην, μήπως σερηθῶ τὴν καρδίαν. Ἄν καὶ εἰς τὴν Βαρσοβίαν ἡ διατριβὴ μου δὲν ἔπρεπε νὰ παραταθῇ ἐπέκεινα τῶν δύο μηνῶν, μολοντοῦτο ἡμῖν περιλυπος, ὡς νὰ ἀφίνα αὐτὴν διὰ βίου.

«Τῆς ἔγραφον συχνά· αὐτὴ δὲ ἀνταπεκρίνετο τακτικῶς εἰς τὰς ἐπιστολάς μου. Ἀνεπαίσθητως ὁμοῦς αἱ ἐπιστολαὶ της ἐγένοντο ψυχροτέραι, ὡς εἰ ὥφειλε νὰ εὐρίσκη ἀπανταχοῦ εἰς τὰς ἰδικὰς μου τὴν ζωηρὰν ἐκφρασιν τοῦ αἰσθηματός, τὸ ὅποιον ἐνεψύχωνε τὴν καρδίαν της. Τρυφεροὶ ἔσχετοι τοῦ συνειδῶτος, εἰν' ἀληθές, μ' ἐξέφευγον συνεχῶς, ἐνθ' ἔγραφον. Ἡ κρίσις μ' ἐδίδασκεν, ὅτι ὁ ἀπὸν σύζυγος ὀφείλει νὰ ἐμψυχώνῃ, ἀντὶ νὰ ὀργίζεται. Παρεπονόμην ἄκων καὶ ἀπὸ καρδίας, βαθίως πληγωθείσης. Τῆς δ' ἀπουσίας μου παραταθείσης, αἱ ἀνταποκρίσεις ἐγένοντο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐπὶ μᾶλλον ἀδιάφοροι· καθ' ἑκάστην ἀνεκάλυπτον τὸ βεβιασμένον τῶν ἐπιστολῶν της, μέχρις οὗ τέλος αὐταὶ ἐπαυσαν ὀλοτελῶς.

«Ἡ στενοχωρία μου ὑπῆρξε τότε ὑπερβολικὴ, ὡς δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν ταραχὴν μου. Ἡμῖν ἀφωσιωμένος εἰς τὸ εἶδolon τῆς καρδίας μου μὲ περιπαθῇ τρυφερότητα. Ἡ ἀπροσδόκητος ἐκείνη σιωπὴ προέλεγε μοι ἀπάσας τὰς δυστυχίας μου. Ἐγραψα εἰς πολλοὺς φίλους μου, καὶ τέλος πάντων ἐπέτυχον τῆς σκληρᾶς ἐκείνης ἀπαντήσεως.

«Ἐξεπλάγην, ὅτε ἶδον, ὅτι ἡ σύζυγός μου, καὶ τοι πρὸ ἐξ ἡδὴ ἐβδομάδων πρὸς συνάντησίν μου ἀναχωρήσασα, δὲν εἶχε φθάσει εἰςέτι.

«Εἰς τοιαύτην ἀπροσδόκητον κεραυνοβολήν, εἰ καὶ πως ὕπνωπτευθεῖσαν, οὐδεμίαν σκέψιν ἠδυνήθῃ νὰ με κρατήσῃ. Ἀνεχώρησα, ὠδοιπόρησα νυχθημερόν, χωρὶς ν' ἀναπαυθῶ, καὶ εἰφθασα εἰς τὴν Δρέσδην μετὰ μεγίστης ταχύτητος.

«Φαντάσθητε τὴν λύπην μου, ὅταν εὗρον ἐν τῇ ἐπανόδῳ μου τὴν οἰκίαν κεκλεισμένην, καὶ ἀπαγτας τοὺς γείτονας ἐκπλαγέντας, διότι μὲ ἶδον ἐπανελθόντα, ἀνευ τῆς κομίσσεως. Αὕτη εἶχε λάβει ἐπιστολάς, μ' ἔλεγον, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ἠναγκάζετο νὰ μ' ἀνταμώσῃ, ὅσον δυνατόν τάχιον, νομίζουσα, ὅτι ἡ ἀπουσία μου ἤθελε διαρκέσει ἐπέκεινα τοῦ ἔτους· ἐπομένως εἶχεν ἀπολύσει

τῆς ὑπηρεσίας, κατὰ διαταγὴν μου, ἅπαντας τοὺς ὑπηρέτας, πλὴν τοῦ ἡνιόχου καὶ τοῦ μαγείρου, οἵτινες παρηκολούθουν αὐτήν.

“Εὐρίσκωμην εἰσέτι ἐκστατικός, ὅτε ὁ οἰκοδεσπότης, ὅστις κατῴκει ἐν τῇ ἰδίᾳ οἰκίᾳ, μοὶ ἐστειλε διὰ τοῦ υἱοῦ του τὰς κλεῖς τοῦ γραφείου μου καὶ τῆς βιβλιοθήκης. “Ο παῖς μὲ εἶπεν, ὅτι ἡ κόμησσα εἶχεν ἐμπιστευθῆ αὐτὰς τῷ πατρὶ αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐπανόδου τῆς. Ἀνεῦρον ἐν τῷ γραφείῳ μου ἀπάσας τὰς λοιπὰς κλεῖς τῆς οἰκίας. Ἦνοιξα τὸν θάλαμον τῆς συζύγου μου· αἱ σκευοθήκαι, αἱ ἱματοθήκαι ἅπασαι ἦσαν εὐτρεπισμέναι, καὶ τὰ πάντα ἐν τάξει· αὕτη δὲ δὲν εἶχε λάβει μεθ’ ἐαυτῆς, εἰμὴ πολλὰ ὀλίγα πράγματα. Πλὴν τίποτε δὲν διεσάριζε τὸ αἶτιον τῆς ἀναχωρήσεώς της καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ταξιδίου. Βαθὺ σκότος ἐβασίλευεν ἐφ’ ὧλων ἐκείνων τῶν ἀντικειμένων. “Ηλπίζον νὰ εὕρω ἐξακριβωσίν τινα μεταξὺ τῶν βιβλίων της. Ἦνοιξα τὴν ἱματοθήκην της, καὶ ἐκ πρώτης ἀφαιτερίας προσέβαλε τὰς ὀψεις μου ἐν γραμματίῳ, διευθυνόμενον πρὸς με, καὶ ἐμπεριέχον τὰ ἑξῆς.

“Ο ἔρωσ εἶναι αἴσθημα, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται τις νὰ ἐπιτάξῃ, καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι παντοδύναμον ἐφ’ ἡμῶν.

“Η τιμὴ καὶ ἡ φιλία δύναται νὰ ᾖναι ζωηρὰ ἔλατῃ, καὶ διηνεχῶς νὰ διαρκῶσιν, ἂν καὶ μετὰ βίας προσκτώμενα. “Ο ἔρωσ βίμως εἶναι δῶρον τῆς φύσεως, σπινθὴρ ἡλεκτρικὸς τὸν ζωογονεῖ, καὶ οὐδεμία δύναμις δύναται νὰ τὸν κατασβέσῃ. Συχνάκις ἀπειροσκαρὶ δία δύναται νὰ ἐκλαμβάνῃ ὡς ἔρωτα καὶ τὸ πλεόν, ἥσυχον αἶσθημα, τὸ δὲ λάθος τοῦτο ἐφέλκει τὴν συμπαθειαν καὶ τῆς γενναιοτέρως φιλίας. Πλὴν πρέπει νὰ γνωρίζῃ ν’ ἀποσπᾶται καὶ ἄκων, ὅταν ἡ τύραννος τυχὴ οὕτω κελεύῃ.

“Καθὼς τὸν εἰς τὰ σκότη δεδούοντα περιηγήτην ὁ κρότος τοῦ κεραυνοῦ αἰφνης ἐκπλήττει, τὸ δὲ ἀμυδρὸν φῶς τῆς ἀστραπῆς καταστρέφει, ἂντι νὰ τὸν ὀδηγήσῃ, οὕτω τὸ ἀπαίσιον ἐκεῖνο γραμματίον διέσχυσεν εἰς τὴν ψυχὴν μου ὥς μυριάκις θλεθριώτερον τοῦ σκότους, τὸ ὅποιον τὴν ἐκάλυπτεν, ἐκμηδενίσαν με εἰς μίαν στιγμὴν.

“Ἐμείνα ἀκίνητος καὶ ἡμίθνης. Πῦρ καταναλίσκον κατεφλόγιζε τὴν ψυχὴν μου. Ἀπασαι αἱ σκέψεις μου συνεκινερόντο εἰς ἐκστατικὴν τινα λύπην, ἂντι δὲ νὰ εὕρω ἰδέαν τινα καθαρὰν, ἡγγόνουν τί ἦθελον, καὶ τί ἡδυνάμην νὰ κάμω. Ἦ μόνη ἀπόρασις ἦτο νὰ κρύψω τὴν κατασχύνην μου, ὅσον μοὶ ἦτον ἐφικτόν.

“Ἀπασαι αἱ εἰκασίαι καὶ ὑποθέσεις μου δὲν ἡδύναντο νὰ ἐνοχοποιήσωσιν, εἰμὴ τὸν ἀχάριστον φίλον μου. Δὲν διεθλόγωσα τὸ μουσικόν μου, εἰμὴ μόνον εἰς τὸν θαλαμηπόλον, διότι ἦτο σῶφρων καὶ πιστὸς ἄνθρωπος. Τὸν ἐπεφρότισα νὰ πληροφορηθῇ, καὶ ν’ ἀναζητήσῃ τὰ ἔχρη τῶν φυλάδων. Εἶχον ἀνάγκην εἰσέτι ἀρκειῶν διασαφίσαι, πρὶν ἡ ἀποφασίᾳ περὶ τοῦ πρακτέου. Τὸ σύνταγμα εἶχεν ἀναχωρήσει πρὸ ἑξ καὶ ἐπέκεινα μηνῶν, ἡ δὲ κόμησσα μόλις πρὸ ἑξ ἐδομαδίων εἶχεν ἀπομακρυνθῇ.

“Ο πρῶτος καρπὸς τῶν ἐρευνῶν μου ὑπῆρξε πληροφορία περὶ τοῦ τρόπου τοῦ ζῆν τῆς συζύγου μου μετὰ τὴν ἀναχωρήσιν μου. Αὕτη ἔξη μεμονωμένη, μ’ ἔλεγον, ἀφαιρόνουςα τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ καιροῦ εἰς τὸ γράφειν καὶ ἀναγινώσκειν, καὶ ἐξερχόμενη μόνον τὸ ἐσπέρας εἰς τὸ θέατρον, ἢ τὸν περίπατον. “Ο συνταγματάρχης

ἤχε ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν ἐνίστα πρὸ, καὶ πολλάκις μετ’ αὐτὴν, πολλὰ δὲ σπανίως ἐπέστρεφον ὁμοῦ. Τὴν τελευταίαν ἐσπέραν ὁμοῦ εἶχε μένει ἐπὶ πολὺ μετ’ αὐτῆς· ἔπειτα ἐξῆλθεν αὕτη πολὺ ἄργα ἐπὶ τῆς ἀμάξης της, καὶ ἐπέστρεψε τὴν νύκτα πολλὰ βραδέως δι’ ἄλλης. Τέλος πάντων εἶχε κοινοποιήσει, ὅτι δῆθεν ἐγὼ τὴν ἐδίαζον νὰ μ’ ἐνταμώσῃ, ὑποσχόμενος αὐτῇ ν’ ἀποστείλω τὴν ἀμαξίαν μου καὶ τὸν θαλαμηπόλον· τοῦτο δ’ ἔλεγε, ἵνα δικαιολογήσῃ ἐνώπιον τῶν ἄλλων τὴν ἀναχώρησιν, καὶ νὰ μὴ συμπαραλάβῃ οὐδένα τῶν ὑπαρξάντων· μετὰ ὅκτω δὲ ἡμέρας ἀνεχώρησε, συνοδευομένη μόνον ὑπὸ τῆς θαλαμηπόλου τῆς.

“Τεταραγμένος ἀλληλοδιαδόχως ἐκ τε τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀνησυχίας, δὲν ἡδυνάμην νὰ παραιτήσω τὴν ἐνδόμυχον ἐλπίδα τοῦ νὰ τὴν εὕρω ὀλιγώτερον ἐνοχον· μὴ δυνάμενος νὰ ἐξαπατήσω ἑμαυτὸν τοῦ νὰ τὴν εὕρω ἀθῶαν, ἐπειύμουν καὶ ἐφοβοῦμην συνάμα τὸ νὰ πληροφρηθῶ.

“Ἐμαθον τότε, ὅτι τὸ σύνταγμα εὐρίσκετο ἐπὶ τῶν ὁρίων μας. Ἐπεμψα ἐκεῖσε τὸν θαλαμηπόλον μου διὰ νὰ φέρῃ βεβαίως εἰδήσεις· τὸν περιέμενον ἐν διαστημάτι ἐνὸς μηνὸς, καὶ ὁ μὴν αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ διαρκέστερος τοῦ βίου μου. Τέλος πάντων ἐπέστρεψε, καὶ μὲ εἰδοποίησεν, ὅτι ἀπὸ στρατόπεδον εἰς στρατόπεδον παρακολουθήσας τὸ σύνταγμα, χωρὶς που νὰ τὸ φθάσῃ, ἔμαθεν, ὅτι τὸ τάγμα, ὅπερ ἐδιοικεῖ ὁ συνταγματάρχης, εἶχεν ἀποσυρθῇ εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Σ... μετὰ τὸ δυστύχημα τῆς Ζούλιχεν. Ἐνταῦθα κοινῇ ἐλέγετο, ὅτι ὁ συνταγματάρχης παρηκολουθεῖτο παρὰ τινος ἀγνωστού γυναικὸς, ἥτις κατ’ ἀρχὰς ὑπελαμβάνετο ὡς συγγενὴς τῆς, καὶ ἥτις ἐπὶ τινα καιρὸν ἐξεληθρῆ πραγματικῶς ὡς ὑπαρξίς τις νεανίας· πλὴν μιᾷ τῶν ἡμερῶν φύλαξ τις, αἰφνης εἰσελθὼν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ συνταγματάρχου, εἶχεν ἰδεῖ τὸν ὑπὸ τὸ γυναικεῖον φόρεμα νεανίαν, νὰ φεύγῃ εἰς τὸ γραφεῖον, καὶ τὸ ἐκκοινολόγησεν.

“Αὐταὶ αἱ λυπηραὶ καὶ βάβαιαι πληροφορίες ἀναμφίβολον ἀπεδείκνυσαν τὴν δυστυχίαν μου. “Ο σφυγμὸς μου ἐπαλλεν ἰσχυρῶς, τὸ αἷμά μου ἐκυκλοφόρει ταχέως, πῦρ δὲ τρομερὸν κατέφλεγε τὴν καρδίαν μου. Εἰς τὴν πρώτην μου ταύτην ταραχὴν ἐγράφα πρὸς τὸν συνταγματάρχην, προσκαλὼν αὐτὸν εἰς μονομαχίαν· ἐφλεγόμεν ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ τὸν ἐκδικηθῶ, νὰ ἰδῶ τὸ αἷμά του νὰ τρέχῃ ποταμὸν δὲν, νὰ χύσῃ τὸ ἱδικόν μου, καὶ τοιοῦτοτρόπως νὰ δώσω τέλος εἰς τὰ βάσανά μου.

“Ἐπερίμενα μέχρι τῆς ἐπιούσης πρωΐας, ἵνα πέμψω τὴν ἐπιστολήν· καὶ λάβω θετικὰς πληροφορίες περὶ τοῦ τόπου, ἐνθα ἡδύνατο ἀσφαλῶς νὰ τῷ ἀποσταλῇ, καὶ ἡ νύξ ἐκεῖνη, ἕνεκα τῆς βραδύτητος, ἣν ἡ σκληρότερα τῆς ζωῆς μου. Κατατρυχώμενος διηνεχῶς ὑπὸ τε τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ὀργῆς, τῆς γενναιοτήτος καὶ τῆς ἐκδικήσεως, τοῦ πάθους καὶ τοῦ καθήκοντος, δὲν ἡδυνάμην εἰσέτι οὔτε τὸν ἔρωτα νὰ νικήσω, τὸν ὅποιον μοὶ εἶχεν ἐμπνεύσει ἡ πλεόν ἀχάριστος γυνὴ, οὐδὲ νὰ παραιτηθῶ καθ’ ὁλοκληρίαν τῆς καταφρονήσεως καὶ τοῦ μίσους, τὸ ὁποῖον αὕτη τῶσον δικαίως μ’ ἐνέπνεεν.

“Θὰ κτυπηθῶ διὰ μίαν γυναῖκα, ἔλεγον, ἥτις μὲ προδίδει; “Ο ἀποκαταστήσω αὐτὴν δυστυχῇ ἀφαιρῶν τὸ ἀντικείμενον τῆς τρυφερότητός της; “Θὰ μολύνω τὰς χεῖράς μου εἰς τὸ αἷμα ἐνὸς ἀνθρώπου, ὅστις ἦν φίλος μου; “Θὰ γενῶ τὸ ὄργανον δικαίως μὲν, πλὴν σκληρῶς ἐκδικήσεως; Δὲν πρέπει ν’ ἀρῇσω κάλλιον τοὺς ἐγκληματίας εἰς τὴν τύψιν τοῦ συνειδότος, ὅπερ τάχιον ἢ

βράδιον θέλει δηλητηριάσει τὴν εὐτυχίαν των; οὕτως τὸ λογικόν μου με ὑπαγόρευε.

«Πλὴν θέλω θυνηθῆ νὰ ἴδω με βλέμμα ἤρεμον ἀφαιρηθέν μοι τὸ πολυτιμότερον αγαθόν; Ὁ ἀπολέσω τὴν εὐτυχίαν μου χωρὶς νὰ ἐκδικηθῶ; Ὁ ἀφεθῶ χαμερπῶς εἰς τὴν ἀνάπαυσιν χωρὶς νὰ ἱκανοποιηθῶ καὶ νὰ τιμωρῶμαι;... Πῶς! ὁ πλεόν ἀχάριστος ἄνθρωπος θὰ χαρῇ χαρὰν μεγάλην, διότι μ' ἀπεκατέστησε τὸν πλεόν ἀξιολύπητον;... Ὅχι, ἀνεβόα ἡ ἐξυβρισθεῖσα φιλοτιμία μου ἐνδομύχως, ὅχι, ἡ χεὶρ αὐτὴ θὰ χύσει τὸ αἷμά του, ἡ δ' ἀπιστος θέλει ἀπολέσει διὰ μιᾶς καὶ μόνης βολῆς τὸν τε ἐραστὴν, καὶ τὸν ὁποῖον τολμᾷ ν' ἀποκαλῇ φίλον τῆς...»

(Ἀκολουθεῖ).

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΛΟΝΔΙΝΟΝ.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΦΙΛΑΚΙΣΚΟΥ ΒΕΥ.

Μετάφρασις

Ἀλεξάνδρου Ἰωαννίδου.

(Συνέχεια ἰδ. φύλ. 99).

—ο—

ΚΕΦΑΛ. ΕΚΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ.

Φυσιογνωμία τῆς Κυριακῆς ἐν Λονδίῳ. — Λειτουργία καὶ Temple Bar. — Ὁ Φίερος πολιτογραφηθεὶς Ἀγγλος. — Τελενταῖται στιγμαὶ τοῦ Ροβέρτου Πηλ: δημόσιον πένθος. — Ἡ λογία τῆς Ὁξφόρτης πόλις, καὶ τὰ εἰκοσιδύο αὐτῆς Διδακτήρια. — Ὅτι ἡ γνῶμη ἡ περὶ τῆς ὑπεροχῆς τῶν Βρεττανικῶν σιδηροδρόμων ἐσφαλμένη. — Ὁ βίος περιήγησις... — Ἀνάμνησις τοῦ Ζωγράφου Λονδοβίκου Ἄγου. — Περιήγησις τῶν ἐρειπίων τῆς Κεριλβόρθης. — Φρούριον μυθώδες Warwic. — Τυχὰς ἀνακάλυψις ἀριστουργήματος ἐν τῷ British-institution: Σωφρονιστὴ Ἀγγουσόλα. — Drichlon. Περὶ τῆς Ἀγγλικῆς σεμνότητος. — Ἀστιγγε καὶ Γουλιέλμος ὁ κατακτητὴς. — Οἱ ἐξόριστοι τοῦ Ἀγίου Λεονάρδου: Λονδοβίκος Φίλιππος καὶ ὁ βασιλεὺς Lear. — Πλοῦς καὶ περὶ Σουσεξτίας καὶ Kert ἐν παρόδῳ. — Ἐπάνοδος εἰς Γαλλίαν. — Τέλος.

Μετὰ ἐβδομαδιαίαν ἀδιάλειπτον ἐργασίαν, αὐπνίαν καὶ ἐνέργειαν, τὸ Λονδίνον καταθεδαρμένον, ἀντλεῖ νέας δυνάμεις δι' ἀναπαύσεως εἰκοσιτεσσάρων ὥρων. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς σαββάτου, περὶ τὸ μεσονύκτιον μάλιστα, ἡ ὄψις τῆς πόλεως ἀλλοιοῦται, ἡ κίνησις παύει, καὶ τὴν ἐπισύσαν ὁ ἥλιος ἀνατέλλει: χωρὶς νὰ ἐξυπνήσῃ τὴν πόλιν, ἥς αἱ πολυτάραχοι ὁδοὶ μένουσιν ἤδη σιωπηλαὶ καὶ ἤρημοι.

Ἡ παραγῇ τῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν καθιστᾷ ἀναγκαίαν τοῖς πᾶσι τὴν ἀνάπαυσιν ταύτην, μόνην παραχώρησιν γενομένην τῇ φύσει, εἰς χώραν, ἐνθα ἡ ζωὴ εἶναι τοσοῦτον ἐπίπουρος. Οἱ μὲν ἀφιεροῦσι τὴν κυριακὴν εἰς τὸν ὕπνον, οἱ δὲ εἰς τὸ νὰ διάξωσιν ἐν ἐλευθερίᾳ τὴν μόνην ἡμέραν καθ' ἣν εἶναι κύριοι ἑαυτῶν.

Τινὲς ὁμιλοῦσι μετ' ὑπερβολῆς περὶ τῆς ὀργιστικῆς

κῆς αὐστηρότητος τῆς ἐπικρατοῦσης κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς ἀναγκαστικῆς ἀναφυγῆς. Πολλοὶ δὲ πιστεύουσιν ὅτι τιμωρεῖται ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ ζημίας ὁ διασκεδάζων τὴν κυριακὴν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ διὰ κλειδοκυμβαλοῦ, πλαγιάλου ἢ βουκίνου (cornet à piston) τοῦτο εἶναι ψεῦδος, διότι οἱ νόμοι τῆς χώρας ταύτης δὲν εἶναι τοσοῦτον εὐεργητικοί. Πολλοὶ πάλιν ἤκουσαν ὅτι μένει ἄσιτος τὴν κυριακὴν ὁ μὴ προβλέψας ν' ἀγοράσῃ τροφὰς τὴν προτεραίαν, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ εὑρῇ τις τότε καὶ ἄρτον μόνον. Εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ ἄρτοποιοὶ, οἱ ἄλλαντοπῶλαι, οἱ καπνοπῶλαι, οἱ καφεπῶλαι, ἀφίνουσι τὰ ἐργαστήρια αὐτῶν ἀνοικτὰ μέχρι τῆς ἐνδεκάτης τῆς πρωίας, ὅτε ἕκαστος ἀποσύρει ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τρίτης ὥρας πάλιν τὰ ἐργαστήρια ἀνοίγουσιν, ἔπειτα πάλιν κλείονται. Μετὰ δὲ τὰς πέντε δύνανται οἱ οἶνοπῶλαι καὶ οἱ ξενοδόχοι νὰ προμυθεύσωσιν οἶνον ἢ τροφὴν τοῖς βουλομένοις.

Τὰ δημόσια καταστήματα, οἶον Μουσεῖα, Θεάτρα, στοαὶ διάφοροι, κλείονται ἅπαντα τὴν κυριακὴν, μάλιστα δὲ αἱ ἐκκλησίαι, ἐκτὸς τῶν ὥρων καθ' ἃς αἱ λειτουργίαι τελοῦνται. Δὲν δύναται δὲ τις ν' ἀποδίδῃ ἐπισκέψεις κατὰ τὴν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν οἰκογένειαν ἀφιερωμένην ταύτην ἡμέραν. Οὕτω λοιπὸν ἡ δὲν ἐξέρχονται ποσὺς τοῦ οἴκου αὐτῶν τὴν ἡμέραν ταύτην, ἢ οἱ πλουσιώτεροι πορεύονται ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τοῦ σαββάτου εἰς τὴν ἐξοχὴν ἢ εἰς ἐπισκεψὶν πόλεως: τινος παραθαλασσίας, χάριν λουτρῶν.

Ἀφορμὴ δὲ τῆς συνηθείας ταύτης φαίνεται ἡ τῆς ἰσότητος ἐπιθυμία παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς. Διότι μήπως π. χ. οἱ ὑπνέται, οἱ φύλακες τῶν μουσείων, οἱ ὑποκριταί, οἱ μουσικοὶ, δὲν πρέπει νὰ ἔχωσι καὶ αὐτοὶ ἡμέραν τι νὰ καθ' ἣν ν' ἀναπαύωνται, ὥς οἱ κύριοι αὐτῶν, οἱ περὶργοι, οἱ φιλοθεάμονες καὶ οἱ μελομανεῖς; Παρὰ τὴν συνήθειαν τῶν συμπατριωτῶν μου, ὠφελομένην τὰ μέγιστα ἐκ τῆς κυριακῆς. Καταθεδαρμένος ὑπὸ τῶν ἐκδρομῶν καὶ τῆς ἐργασίας (διότι κατὰ τὸ διάστημα πέντε ἐβδομάδων δὲν ἐκοιμήθην πλεόν τῶν τεσσάρων ὥρων καθ' ἑκάστην), ἡ θανατόμην ἐνδομύχον τινα εὐχαρίστησιν ὅτι ἡδυνάμην νὰ ἐξοδέω τὸν καιρὸν μου εὐσυνειδίτως καὶ νὰ προφυλάττω ἑμαυτὸν ἀπὸ παντὸς καθήκοντος, πάσης εὐχαριστήσεως καὶ πάσης σπουδῆς. Μοὶ ἐφάνη δὲ ὅτι ἡ ἀργία ἐκείνου συνετέλει πρὸς ἰδίαν μου ἡσυχίαν, καὶ ἡ σιωπὴ ὅς ἦς περιεκυκλούμην, ἡ θέα τοσοῦτων ἀνθρώπων σοβαρῶν καὶ ἀέργων, ἐθύσιε τὴν ψυχὴν μου εἰς εἰδὸς τι δυνηροῦ βεμβασμοῦ, καὶ εἰς ἡδεῖαν τινὰ νευρικὴν νάρκωσιν.

Ἄλλως τε, μήπως ἡ θέα πόλεως αἵνης μεταβαλλομένης δὲν εἶναι ἀξιοπερίεργος; καὶ εὐχάριστος δὲν εἶναι ἡ θέα πολυταράχου τινὸς κυψέλης, μεταβαλλομένης εἰς ἀποκεκολλημένον στρατοπέδον;

Διακόσισι χιλιάδες καπνοδόχων στεροῦσαι τὴν ἡμέραν ταύτην τὴν ἀτμοσφαιραν τοῦ θλαθρίου καὶ πνιγροῦ αὐτῶν καπνοῦ, ἀφίνουσιν αὐτὴν καθαρωτέραν καὶ δεικνύουσιν κάποτε εἰς τοὺς δυστυχεῖς τούτους θνητοὺς τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ, ὅπερ ἴσως οὐδέποτε ἤθελον εἰδεῖν ἄνευ τῆς καθιερωτέως ταύτης τῆς κυριακῆς.

Ἀπὴντησα καθόλου τινὰς μελαγχολικοὺς δυσαρστομένους τὰ μέγιστα ἐκ τῆς σχολῆς τῶν κατηλείων καὶ πρὸς οὗς πρέπει νὰ ὁμιλῇ τις μετὰ προφυλάξεως. Πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν τὰ καταστήματα ταῦτα ἦσαν ἀνοικτὰ κατὰ τὸ διάστημα ὅλης τῆς ἡμέρας: ἔκτοτε δὲ ἀπεφασίσθη νὰ κλείωνται δις τῆς ἡμέρας ἀνὰ δύο ὥρας.